

Verslag bevindingen (intern) onderzoek Endurance (schending paardenwelzijn, reglementen)

Datum: 6 mei 2015

Van: mr. Angela Coppelmans (Aanklager Tuchtcollege KNHS), in samenwerking met de heer A. J. van Koerten (Hoofd Handhaving KNHS)

Aan: Directie KNHS

Versie: 2.3

---

1 Inleiding

Op 24 maart 2015 heeft (de directie van) de KNHS mij, in mijn hoedanigheid van aanklager van het Tuchtcollege bij de KNHS, gevraagd om een intern onderzoek te starten in verband met bij de KNHS binnen gekomen berichten over vermeende misstanden in de discipline endurance (op topsportniveau).

Volgens deze berichten zien deze misstanden op:

- identiteitsverwisselingen of manipulatie met paarden, in die zin dat dubbele nationale en/of FEI-paspoorten van paarden (met name UAE-paarden) worden uitgegeven, met bijgevolg geen correcte verwerking van uitslagen van prestaties van paarden op FEI-lijsten;
- toediening van ongeoorloofde middelen of medicatie aan de paarden, die door leden van het Nederlandse A-kader endurance worden getraind en/of op wedstrijden worden uitgebracht;
- schending van (andere) regels inzake paardenwelzijn (overtraining, overbelasting, onvoldoende in acht nemen van rustperiodes, e.d.) dan wel onvoldoende aandacht voor deze aspecten binnen de bestuurlijke gelederen van de KNHS en het A-kader endurance;
- het onvoldoende afstand nemen van de KNHS en leden van het Nederlandse A-kader endurance van trainingspraktijken bij (sommige) stallen in de UAE en van aanbiedingen van eigenaren van paarden met banden met de UAE.

2 Formulering van de onderzoeksopdracht en aanpak

Bij deze onderzoeksopdracht zijn geen aanwijzingen gegeven of verzoeken gedaan met betrekking tot de invulling van de opdracht (geen specifieke onderzoeksvragen of aandachtspunten, geen opgave van de benodigde diepgang).

Vanwege mogelijke (negatieve) publiciteit over endurance in zijn algemeenheid en haar A-kader in het bijzonder in de (sociale) media, is gevraagd zo spoedig als mogelijk het onderzoek op te starten en uit te voeren.

Er is daarmee ten aanzien van de aanpak van de onderzoeksopdracht een grote vrijheid gegeven. Omdat het gaat om een onderzoek waarvoor met personen gesproken zou moeten gaan worden, was bij aanvang duidelijk dat de inhoud van het onderzoek vertrouwelijke informatie zou kunnen bevatten. Ook was duidelijk dat met een aantal van deze personen wegens hun drukke agenda of woon- en verblijfplaats niet – in een voor het onderzoek van belang te achten volgorde - binnen een termijn van een á twee weken gesproken zou kunnen worden. De planning is daarmee gesteld op circa één maand voor gesprekken en deze rapportage.

De onderzoeksopdracht is aldus geformuleerd:

'Rapporteer vertrouwelijk aan de directie van KNHS of sprake is van misstanden in de discipline endurance (met name op topsportniveau) binnen de KNHS, dan wel risico's voor de KNHS dienaangaande in relatie tot:

- ***identiteitsverwisselingen met paarden, in die zin dat dubbele nationale en/of FEI-paspoorten van paarden (met name UAE-paarden) worden uitgegeven, met bijgevolg geen correcte verwerking van uitslagen van prestaties van paarden op FEI-lijsten;***
- ***toediening van ongeoorloofde middelen of medicatie aan paarden die door leden van het Nederlandse A-kader endurance worden getraind en/of op wedstrijden worden uitgebracht;***
- ***schending van (andere) regels inzake paardenwelzijn (overtraining, overbelasting, rustperiodes, e.d.) dan wel onvoldoende aandacht voor het belang voor paardenwelzijn in relatie tot endurance binnen de bestuurlijke gelederen van de KNHS en het A-kader endurance;***
- ***het onvoldoende afstand nemen van de KNHS en leden van het Nederlandse A-kader endurance van trainingspraktijken in (bepaalde) stallen in de UAE en mogelijke aanbiedingen van eigenaren van paarden met banden met de UAE, met inbegrip van mogelijke risico's voor de KNHS of haar leden (betrokken bij endurance) in media op imagoschade'.***

Het onderzoek is, onder mijn eindverantwoordelijkheid, door de heer Van Koerten en mij uitgevoerd. Wij hebben, gegeven de zojuist genoemde onderzoeksvrijheid en de onderzoeksvraag, er voor gekozen om eerst vast te stellen waarop de problematiek betrekking had. Vervolgens is bepaald welke personen inhoudelijk relevante informatie over de gestelde misstanden zouden kunnen geven¹. Daarvoor zijn onderzoeksvragen geformuleerd. Uiteraard zijn terstond ook alle benodigde bronnen van de KNHS en de FEI alsmede de berichten in de media over de kwestie ingezien².

We hebben bij aanvang ook vastgesteld dat met dit onderzoek geen controle op veterinaire documenten zou kunnen plaatsvinden, aangezien de heer Van Koerten en ik op dat gebied geen deskundigheid of ervaring hebben. Door in gesprek te gaan met personen met veterinaire expertise bij (onder meer) endurance paarden, zijn we ervan uit gegaan ook ten aanzien van veterinaire zaken (misstanden) vandaag de dag, voldoende geïnformeerd te kunnen worden. Op basis van de informatie die wij aldus hebben ontvangen, hebben we vastgesteld dat we op dit punt ons bij het uitbrengen van deze rapportage voldoende geïnformeerd mogen achten.

3 Het verenigingsrechtelijk kader

De onderzoeksvraag heeft betrekking op (risico's) van overtredingen van statutaire en reglementaire bepalingen van de KNHS, in samenhang met regels in FEI-verband waaraan de KNHS zich als Nationale Federatie van de FEI heeft gecommitteerd. De onderzoeksvraag heeft in breder verband ook raakvlakken met het imago van de KNHS en de paardensport (in het bijzonder de discipline endurance) en daarbij betrokken personen in de media, en daarmee met de publieke opinie.

De KNHS is een privaatrechtelijke organisatie, in de vorm van vereniging ex artikel 2:26 en verder BW. De statutaire en reglementaire bepalingen van de KNHS binden uitsluitend leden van de KNHS, geen derden (personele werking). De KNHS heeft met diverse personen contracten afgesloten, bijvoorbeeld met de bondscoach, deelnemers A-kader enz. Ook een overeenkomst kan een

---

¹ Alle personen zijn door mij (Aanklager) samen met het Hoofd van de Afdeling Handhaving KNHS geïnterviewd. Alle benaderde personen hebben hun medewerking verleend. De namen van de geïnterviewde personen en inhoud van de interviews wordt met dit verslag niet bekend gemaakt.

grondslag voor verantwoording geven. Er zijn hangende het onderzoek namen van diverse Nederlanders doorgegeven die voor 'slechte' UAE-stallen zouden rijden. Het is goed om vooraf vast te stellen dat de KNHS op dit moment geen enkele grondslag heeft om deze personen ter verantwoording te roepen.

Voorts is van belang om hier op te merken, dat de jurisdictie van de KNHS in beginsel niet verder dan Nederland reikt, en de daarbinnen georganiseerde (nationale) wedstrijden (territoriale werking)³. Internationaal bepaalt de FEI het speelveld en heeft de KNHS de betreffende (FEI)regels en het beleid uit te voeren. Eventueel kan de KNHS via de daartoe gestelde gremia vraagstukken bij de FEI aankaarten.

4 Onderzoek en onderzoeksmethoden

Wij hebben aanstonds contact gezocht met de aandrager van de genoemde (en vermeende) misstanden. Aan deze aandrager zijn op 27 maart 2015 uitgebreid en diepgaand vragen voorgelegd, gericht op het vaststellen van feiten en omstandigheden (en het geven van inzage in mogelijk bewijsmateriaal) waarop deze zich beroept. De aandrager heeft – op mijn verzoek – daarbij een aantal documenten⁴ aan mij overhandigd. Ook heb ik ingeschat de mogelijkheid (het risico) dat hetgeen als een vertrouwelijk onderzoek eind maart 2015 is opgepakt door de aandrager of door derden snel zou kunnen leiden tot publicaties (lekken) in media, met als gevolg beschadiging van personen of het imago van endurance/paardensport in Nederland. Hierover heb ik een aantal keren overleg gevoerd met de KNHS.

Ik heb vanaf 27 maart 2015 ook geprobeerd om de aandrager zover te krijgen vertrouwen in het onderzoek te hebben en media tot nader order niet te benaderen. De aandrager heeft zich aanvankelijk (tot en met 4 april 2015) op het standpunt gesteld dat strikte vertrouwelijkheid van de KNHS ook voor hem/haar van groot belang werd geacht en dat wederzijdse vertrouwelijkheid in het belang is van het onderzoek. Direct daarna is de aandrager van koers veranderd en heeft – zonder toelichting op deze koerswijziging aan ons of de KNHS – vanaf 9 april 2015 de kwestie breed in media verspreid.

Vanaf begin april 2015 zijn interviews geagendeerd en gehouden met andere personen die relevante informatie zouden kunnen verschaffen. De interviews zijn door mij samen met de heer A.J. van Koerten (Hoofd Handhaving KNHS) uitgevoerd, teneinde middels mijn verslaglegging hiervan gedegen te kunnen vaststellen dat de verstrekte inlichtingen ook door die persoon werd gegeven.

Alle interviews zijn door mij in een verslag vastgelegd. Dat verslag is door de betreffende persoon ingezien en deze heeft daaraan zijn/haar akkoord gegeven.

Het onderzoek is op 29 april 2015 afgerond. Middels deze rapportage worden onze onderzoeksbevindingen zoals gezien en beoordeeld tot dat moment, gepresenteerd. Recente gebeurtenissen op een wedstrijd in België en de daarmee verband houdende aandacht in de media, maken daardoor geen deel uit van het onderzoek.

---

³ Artikel 5 lid 1 sub c Statuten KNHS en art. 9 lid 1 sub e Tuchtreglement veronderstellen een ruimere werking. Echter het territorialiteitsbeginsel en het ne-bis-in-idembeginsel alsmede afstemming tussen FEI en KNHS/NF's beperken de mogelijkheden in tuchtrechtelijke procedures aanzienlijk. Zie voor ruime territoriale werking TC 27-10-2004, TC 05-04 (Perdaen, breedtesport België) en TC 20-12-2007, TC 07-09 (Krooswijk, EK Dressuur Pony's Freudenberg [Duitsland]).

⁴ Welke documenten het hier betreft kan door onderzoekers in voorkomend geval ter verificatie vertrouwelijk kenbaar worden gemaakt. Verslag van bevindingen intern onderzoek endurance (paardenwelzijn en reglementen), 06052015, 2.3

5 Bevindingen

Van de genoemde misstanden in de Nederlandse situatie, te weten verwisseling van de identiteit van endurancepaarden door Nederlandse ruiters/amazones, het toedienen van verboden medicatie of het ruimhartig hiermee omgaan in trainingen vandaag de dag, is op dit moment op geen enkele wijze gebleken. Ook van trainingen of gedragingen tijdens wedstrijden die in strijd zijn met wat onder het gedachtegoed van 'horsewelfare' en 'fit to compete' of slecht 'horsemanship' wordt verstaan is op dit moment op geen enkele wijze gebleken.

De genoemde misstanden hebben – voor zover thans is gebleken – geen enkel verband met de KNHS, haar leden of de Nederlandse ruiters/amazones, bondscoach, etc. en ook niet met de door hen getrainde of gereden paarden. Of door de KNHS en leden van het A-kader endurance onvoldoende afstand wordt genomen van met het gedachtegoed van 'horsewelfare' strijdige trainingspraktijken en dergelijke van (sommige) stallen en/of personen in de UAE is op de eerste plaats een subjectieve inkleuring van de keuze die daarover is gemaakt. Objectief gezien hebben we geconstateerd dat KNHS en A-kader goed in beeld hebben waar niet correct werd of wordt gehandeld en dat zij de benodigde zelfstandigheid hebben om zich hierin niet te begeven.

Wij zien wel dat hiermee direct samenhangende zaken de aandacht van (de directie en organisatie) de KNHS behoeven. Wij benoemen die achtereenvolgens.

A de (door)ontwikkeling van de discipline endurance op topsportniveau

De discipline endurance van de KNHS is een nog relatief jonge discipline⁵. Endurance staat voor de KNHS (en daarmee voor Nederland) relatief gezien nog in de kinderschoenen wat betreft de (door)ontwikkeling op topsportniveau. In 2012-2014 zijn door de KNHS keuzes gemaakt die leiden tot een - verdere – verzakelijking en professionalisering van de discipline. Het gaat hier om een ontwikkeling die zelfs verder gaat dan tot dat moment door sommige ingewijden voor mogelijk werd gehouden. Zo is onder meer te constateren om niet alleen te denken vanuit 'de beste combinatie' maar ook vanuit de match van de beste ruiter/amazone met het beste paard (met inachtneming van de reglementaire FEI-bepalingen) op het betreffende moment. Verder is besloten te bestendigen om te werken met Arabische volbloeden, een ras dat veel succesvoller in endurance kan worden uitgebracht. Daarvoor werden onder andere relaties aangegaan met eigenaren en trainers van paarden in het Midden-Oosten (met name de UAE), zijnde een gebied waarvan bij ingewijden bekend was dat de trainingsmethoden en wedstrijden niet steeds verliepen conform de westerse (FEI-) standaarden. Daarmee is, nog daargelaten de daadwerkelijke situatie van de paarden ter plaatse, een risico op imagoschade en grensoverschrijdend gedrag, genomen.

Door de nieuwe trainingsschema's en het gedeeltelijk loslaten van de gedachte dat sprake kan zijn van een 'vaste' combinatie, zijn nieuwe vraagstukken gerezen. Nederlandse ruiters werden en worden nog altijd uitgenodigd om deel te nemen aan wedstrijden in de UAE. Het feit dat UAE door het besluit van de FEI van 12 maart 2015 voorlopig geen speler meer is in internationale wedstrijden, doet daaraan niet af. Op enig moment zal dit besluit, dat ook wel 'de ban van de UAE' wordt genoemd, zijn uitgewerkt. De rijkdom en drive binnen (delen van) de UAE maken dat paarden perfect en optimaal getraind zullen blijven worden. De minder machtige emiraten zullen blijven zoeken naar mogelijkheden om met hun paarden op het hoogste niveau te kunnen (blijven) presteren. Gezegd is dat wordt gezocht naar mogelijkheden om sneller te presteren.

---

⁵ In vergelijking met disciplines als dressuur, springen en eventing. Endurance is in Nederland ontstaan en ontwikkeld vanaf circa 1987. Verslag van bevindingen intern onderzoek endurance (paardenwelzijn en reglementen), 06052015, 2.3

B Paardenwelzijn

De (door)ontwikkeling van endurance op topsportniveau binnen de KNHS komt in het onderzoek als bijzonder aspect naar boven dat - anders dan bij de andere disciplines - het ras en de conditie van het paard van wezenlijke invloed zijn op de prestaties. In de praktijk blijkt dat alleen de (ter zake kundige) ruiter en zijn team zelf kunnen vaststellen hoe de conditie van het paard op enig moment in de training is. Zij laten zich daartoe begeleiden door uitgebreide veterinaire expertise (op hoog niveau). Met reglementair vastgestelde veterinaire controles is controle op fitheid van de paarden tijdens (en na afloop van) de betreffende wedstrijd geborgd. Bij de doorontwikkeling wordt juist in de voorbereiding op wedstrijden voortdurend onderzoek gedaan naar de conditie van resp. de verdere ontwikkelingsmogelijkheden bij het paard. Daarbij worden ook meer dan voorheen kennelijk usance was, technische (veterinaire) hulpmiddelen⁶ ingezet.

We hebben geconstateerd dat de KNHS weliswaar actief stuurt op toetsing en controle van de veterinaire begeleiding bij het A-kader (Endurance) maar dat dit verbeterd zou kunnen worden met de invoering van een veterinair logboek. De deelnemersovereenkomst van het A-kader biedt de KNHS wel de mogelijkheid om op dit punt te sturen.

We hebben ook geconstateerd dat gegeven de doorontwikkeling en expertise bij endurance veel gemakkelijker dan bij andere disciplines het geval is, enduranceruiters op recreatief niveau of in de subtop, een oordeel geven over geleverde prestaties of het presteren op topsportniveau in endurance, terwijl dat oordeel in werkelijkheid berust op (nog) onvoldoende eigen kennis en inzicht in veterinaire aangelegenheden. Als een negatief oordeel van deze ruiters, met alle goede bedoelingen van dien, bij het brede publiek ingang doet vinden, is het zeer lastig om door middel van kennis en inzicht in veterinaire aangelegenheden een negatief publieke opinie te keren.

Door meerdere personen is aangegeven dat zij graag een brede discussie zouden willen voeren over de invulling en de grenzen van de keuze om het beste paard bij de beste ruiter te zoeken (door enkele geïnterviewden ook wel aangeduid als het 'jockeyrijden') en over de rol van de trainer bij endurancepaarden in de Nederlandse endurance. Op FEI-niveau zijn hierover inmiddels keuzes gemaakt, maar ingevolge het reglement Endurance van de KNHS is alleen de ruiter verantwoordelijk gebleven. Een 'endurance-trainer' heeft in Nederland geen status, er is geen diploma, licentie of registratie van.

C Begeleiding A-kader en jeugd talenten

De geïnterviewde personen hebben doorgaans niet alleen met passie maar ook met veel emotie, de bespreking met ons gevoerd. Voor de geïnterviewde ruiters geldt dat zij onvoldoende voorbereid waren op – mogelijke - zware negatieve publicaties over hun manier van topsport bedrijven en de relaties die zij bewust of onbewust, direct of indirect hiervoor waren aangegaan met personen (met banden) in de UAE. Zij voelden zich hierop ook niet voorbereid en hadden gewild dat de KNHS hen op dit punt meer of beter had begeleid. Zij vragen zich ook af hoe de KNHS en zij hierop in het vervolg beter en vooral effectiever op zouden kunnen reageren.

Op die vraag hebben we van niemand een duidelijk antwoord gekregen.

---

⁶ Diverse keren is door de geïnterviewde personen het toedienen van een infuus met een zoutoplossing (en medicamenten) bij een paard, in wedstrijdverband ter bevordering van herstel na een lange reis of na een intensieve training of loop/wedstrijd aan de orde gesteld. Deze keuze is niet in strijd met reglementen van de KNHS en FEI. Door sommige geïnterviewde personen wordt dit hulpmiddel zelfs als passende binnen 'horsewelfare' aangemerkt. Zelfs veterinair blijkt hier zeer verschillend over gedacht te worden.

6 Conclusies onderzoek

Van betrokkenheid van leden van de KNHS (met name A-kader, bondscoach of hun trainers) bij identiteitsverwisselingen met paarden, in die zin dat dubbele nationale en/of FEI-paspoorten van paarden (met name UAE-paarden) worden uitgegeven, met bijgevolg geen correcte verwerking van uitslagen van prestaties van paarden op FEI-lijsten is thans niet gebleken. Ook is niet gebleken van hun betrokkenheid bij toediening van ongeoorloofde middelen of medicatie aan paarden die door leden het Nederlandse A-kader endurance worden getraind en/of op wedstrijden worden uitgebracht of van schending van (andere) regels inzake paardenwelzijn (overtraining, overbelasting, rustperiodes, e.d.) dan wel onvoldoende aandacht voor het belang voor paardenwelzijn in relatie tot endurance.

Of de bestuurlijke gelederen van de KNHS en het A-kader endurance in de ogen van het (niet altijd ter zake kundige) publiek en de media voldoende afstand nemen van trainingspraktijken in stallen en/of van nationale wedstrijden in de UAE waarvan gezegd wordt dat de FEI-standaarden met voeten worden getreden, en mogelijke aanbiedingen van eigenaren van paarden met banden met de UAE, is moeilijk vast te stellen omdat dit aspect vooral een subjectief element bevat. Wel is vast te stellen dat de KNHS wel actief stuurt op het loyaal uitvoeren van de FEI-ban. In dat verband worden aanvragen om of wijzigingen in paspoorten ten behoeve van paarden met een UAE paspoort of van eigenaren of stallen direct gelieerd aan de UAE direct onderzocht.

Tilburg, 6 mei 2015,
Albert Jan van Koerten en mr Angela Coppelmans.